

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันศุกร์ที่ 1 สิงหาคม 2540 (บริษัท สยามนิวส์แอนด์คอมมูนิเคชัน จำกัด, 2550, หน้า 110) “...ผู้เชื่อมั่นในความดี จะมีความรู้สึกผิดชอบ มีความข่มใจ ไม่ปล่อยตัวให้เป็นที่ไปตามอำนาจอคติและความเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะตัว จะประพฤติปฏิบัติการใด ก็พิจารณาถ่วงถอยรอบคอบจนเห็นชัดแล้วว่า การนั้นๆ เป็นสิ่งที่ดี ที่ถูกต้องเป็นสุจริตธรรม และเป็นประโยชน์แท้ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวมการที่ทำให้ปราศจากโทษ ก่อให้เกิดประโยชน์สร้างสรรค์เป็นความเจริญสวัสดิแต่อย่างเดียว ผลดีอีกประการหนึ่งของการปฏิบัติดี ก็คือเมื่อผลของการทำดีเป็นที่ประจักษ์ชัด คนที่ไม่เคยทำความดี บุคคลเหล่านั้นย่อมจะรับเอาความคิดจิตใจ และการกระทำของผู้ปฏิบัติดีเป็นแบบอย่าง แล้วนำมาเอาประพฤติปฏิบัติด้วยตนเอง บ้านเมืองของเราจะมีผู้ที่ศรัทธาในความดี ปฏิบัติ คือปฏิบัติชอบเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ สิ่งของแต่ละคนปฏิบัติก็จะประกอบส่งเสริมกันขึ้นเป็นความเจริญมั่นคงโดยส่วนรวมของชาติในที่สุด...” จะเห็นได้ว่า จากพระบรมราโชวาท สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรวมไปถึงสังคมโลก

บทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ.2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 7) หมวด 3 เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 8 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา ตามมาตราที่ 49 กล่าวถึง บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่นการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ ส่วนที่ 9 ว่าด้วยสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ ตามมาตราที่ 52 กล่าวถึง เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับ

ความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าวการแทรกแซงและการจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้นเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ และหมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 กล่าวถึง แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ตามมาตรา 79 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต มาตรา 80 ว่าด้วยรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปลูกฝังส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนองค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ

6. ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ plugged จิตสำนึก และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 2) เป็นกรอบกำหนดแนวปฏิบัติด้วยความมุ่งมั่นและมุ่งหวังว่าจะนำไปสู่การจัดการศึกษาของชาติอย่างมีคุณภาพสามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นจำนวน 18 มาตรฐาน จำแนกได้ 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอนและมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ได้กล่าวถึงผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยบ่งชี้ถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา ความเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประหยัด และค่านิยมแห่งความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 , หน้า 3) และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และ 10 (สภาพัฒน์-NESDB, 2545) ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนเพื่อพัฒนาสังคมให้ก้าวไกลทันสังคมโลก มีความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี อันเป็นเหตุให้บุคคลในสังคมได้รับผลกระทบในด้านต่างๆ จากการเปลี่ยนเป็นสังคมวัตถุนิยมหรือสังคมบริโภคนิยมมากขึ้น ส่งผลให้บุคคลในสังคมได้รับความกดดัน ต้องดิ้นรนต่อสู้ทำให้เกิดการเห็นแก่ตัว อิจฉาริษยา เอารอดเอาเปรียบ ขาดความซื่อสัตย์ กตัญญูเวทิตา ขาดความเสียสละและขาดการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนอยู่รอดในสังคมและอยู่รอดได้อย่างเท่าเทียมผู้อื่น โดยมีได้สนใจหนทางในการเอาตัวรอดของตนว่าถูกต้องดีงามตามศีลธรรม จริยธรรมหรือไม่ สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า สภาพสังคมเกิดการเสื่อมทางจริยธรรมที่ต้องศึกษาและพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว

ทิสนา แคมณี (2550, หน้า 6) กล่าวว่า จากมาตรฐานดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตัวบ่งชี้ที่กำหนดมีความสำคัญที่โรงเรียนจะต้องปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียน โดยจัดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย ซึ่งในการพัฒนาจริยธรรมให้ได้ผลดีนั้น ผู้เรียนจะต้องฝึกเผชิญปัญหาความขัดแย้งเชิงจริยธรรมบ่อยๆ และฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์อภิปรายโต้แย้งกัน และตัดสินใจโดยพิจารณาความเห็นรวมทั้งกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524, หน้า 2-5) กล่าวว่า การที่บุคคลมีความรู้ไว้ในสังคมของตนนั้นถือการกระทำชนิดใดควรกระทำและการกระทำชนิดใดควรงดเว้น นั่นคือบุคคลนั้นมีความรู้เชิงจริยธรรม และเมื่อบุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นถือการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น ซึ่งปริมาณความรู้และเหตุผลเชิงจริยธรรมเหล่านี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย

ก้าแหง จิตตะมาก (2548, หน้า 2-3) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นกลไกของสังคม ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรควรประพฤติ ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีงามความถูกต้องในสังคม มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีของสังคมในส่วนรวม จริยธรรมนั้นอาจจะถูกนำมาใช้เป็นแนวทาง การประพฤติปฏิบัติของคนในสังคม ในรูปของข้อบังคับระเบียบ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และจรรยาบรรณของกลุ่มสังคมที่ยึดถือและมีหลักประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน จริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และจะต้องปลูกฝัง ให้กับคนในสังคม เพราะถ้าคนในสังคมเป็นคนดีแล้ว สังคมก็จะมีความสุข แต่ถ้าคนในสังคมไม่ดี ก็จะมี ความวุ่นวาย เดือดร้อน มีการเอารัดเอาเปรียบ แกร่งแย่ง แม้จะมีกฎหมายบังคับไว้ คนที่พยายามที่หลีกเลี่ยง ในปัจจุบันปัญหาจากความบกพร่องทางจริยธรรมเกิดขึ้นทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ด้อยการศึกษาและด้อยพัฒนาทางด้านคุณธรรมจริยธรรม สังคมมีแต่ความสับสน วุ่นวาย คดโกง เอารัดเอาเปรียบ การรบราฆ่าฟัน เบียดเบียนอยู่ตลอดเวลา และทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับเพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นรากเหง้าแห่งความชั่ว หากไม่มีการแก้ไขความพินาศจะเกิดขึ้นทั่วโลก ท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้หนึ่งที่ได้พิจารณาเห็นเหตุการณ์ แล้วกล่าวขำเตือนเสมอว่า “ถ้าศีลธรรมไม่กลับมาโลกาวินาศ” ศีลธรรมในที่นี้หมายถึงความดี คุณธรรมจริยธรรมนั่นเอง ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหาหลายอย่างทางสังคม ซึ่งมีต้นเหตุมาจากคนในชาติยังไม่ได้รับการศึกษาที่ดีและบกพร่องทางคุณธรรมจริยธรรม ทำให้คนจำนวนมากไม่มีเหตุผล ขาดระเบียบวินัย ขาดความรักความสามัคคี และยังมี การเบียดเบียน ทุจริตคอร์รัปชันอยู่มาก แม้จะมีการกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา แต่คนก็ไม่มีการตระหนักเท่าที่ควร นอกจากนั้น คุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องของนามธรรมที่แก้ไขและพัฒนาได้ยาก ต้องใช้เวลาและการกระทำอย่างต่อเนื่อง จึงต้องอาศัยบทบาทของทางการศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของคนในชาติ ในการปฏิรูปการศึกษาจึงเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและนำลงสู่การ

ปฏิบัติ โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กรมวิชาการ, 2545, หน้า15) มาตรา 6 กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วีรวุฒิ ศรีจำรัส (2546, หน้า 23) กล่าวว่า สภาพสังคมเกิดการเลื่อมทางจริยธรรมนั้น เนื่องจากการได้รับอิทธิพลและระบบนายทุนของชาติตะวันตก ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างความเจริญทางด้านจิตใจกับวัตถุ เกิดค่านิยมของการยกย่องวัตถุเงินทอง เน้นการแข่งขันเพื่อความสำเร็จและความก้าวหน้า มองข้ามความหมายของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข จริยธรรมที่เป็นแบบแผนของความประพฤติที่ดีงามอันนำไปสู่ความเสมอภาคจึงถูกละเลย องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสถานศึกษาทุกแห่ง ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและเห็นว่าเป็นความสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องปลูกฝังจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนให้ได้รับการวางพื้นฐาน รวมทั้งการพัฒนาการทางจริยธรรมอย่างเข้มแข็ง สิปปนนท์ เกตุทัต (2534, หน้า 47) กล่าวว่าจริยธรรมเป็นธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรมหรือกฎศีลธรรม แสดงออกถึงความเป็นผู้มีวัฒนธรรมทางจิตใจ และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละชาติ และชาติไทยมีวัฒนธรรมหลายอย่างที่แม้แต่ชาวต่างชาติหลายคนรู้สึกชื่นชม เป็นต้นว่า การมีจิตใจที่เอื้ออาทร ความอ่อนโยน ความมีมารยาดี

ประเวศ วะสี (2543, หน้า 9) กล่าวว่าสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ความเจริญทางเทคโนโลยีด้านข้อมูล ข่าวสารและสภาพสังคมที่ซับซ้อน มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ก่อให้เกิดสภาวะวิกฤติ มีปัญหามากมาย ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาอาชญากรรม ทำให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตของคนทั่วไปรวมทั้งเยาวชนซึ่งเป็นักเรียนต้องได้รับผลกระทบดังกล่าวด้วย

แนวทางหนึ่งในการลดและแก้ไขปัญหาสังคมให้ลดน้อยลงได้ก็คือ การพัฒนา จริยธรรมให้ฝังลึกจนเป็นค่านิยมที่อยู่ในลักษณะนิสัยและจิตใจของบุคคล เพื่อให้เป็นภูมิคุ้มกันของ บุคคลในสังคมให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามเพราะฉะนั้นการศึกษาด้านจริยธรรมควบคู่ไปกับ ความรู้ทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อสังคมไทยในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าจริยธรรมเป็นสิ่งที่ ต้องปลูกฝังให้คงอยู่ในตัวบุคคลและสังคมเนื่องจากจริยธรรมเป็นผลของสภาพสังคมและ วัฒนธรรมในปัจจุบัน เพื่อการวิวัฒนาการต่อไปในอนาคต ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ยิ่งของมนุษย์ เป็นเครื่องมือควบคุมให้ความประพฤติของมนุษย์ได้เป็นไปอย่างสันติสุข และเป็น เครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกับสัตว์อย่างเด่นชัด(สาโรช บัวศรี, 2526 , หน้า 56) และ

เมื่อกล่าวถึงการปลูกฝังจริยธรรมในตัวบุคคล สังคมมักฝากความหวังในเรื่องการส่งเสริมจริยธรรมไว้กับโรงเรียน อาจเป็นเพราะนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับโรงเรียนและครูผู้สอนซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านจริยธรรม (ทิสนา แคมณี, 2546, หน้า 79) นอกจากนี้ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2532, หน้า 65) กล่าวว่า โรงเรียนจัดเป็นบ้านหลังที่สองของเด็ก ซึ่งโรงเรียนควรมีหน้าที่ในการสร้างพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพของประเทศชาติ นั่นคือ โรงเรียนจะต้องไม่เป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดการสร้างพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งซึ่งนอกจากจะสอนวิชาการต่าง ๆ โรงเรียนจะต้องทำหน้าที่ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคม ดังจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 39) ได้กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรม ในหมวด 1 บททั่วไป, ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 เป็นปรัชญาของการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 เป็นการบอกถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนไว้หลายประการ ประการหนึ่งที่ได้กล่าวถึงคุณธรรม มีความว่า ผสมผสานบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มวิชา นอกจากนี้การประเมินผลยังได้กล่าวถึงคุณธรรมจริยธรรมไว้ในมาตราที่ 26 ความว่า การประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนแต่ละระดับ และแต่ละรูปแบบให้สถานศึกษา เป็นผู้ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงการประเมินด้านคุณธรรมและค่านิยมด้วย และเนื่องจากโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็น โรงเรียนที่ทำการสอนนักเรียนในช่วงวัยรุ่น ดังนั้นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อเด็ก และมีความสำคัญต่อการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนในระดับมัศึกษานั้น อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อในการปรับตัว จริยธรรมจึงมีผลต่อการตัดสินใจ ถ้าเด็กวัยนี้ไม่สามารถเลือกกระทำสิ่งที่เหมาะสมได้แล้วก็จะเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตไปตลอด ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนโดยจะเห็นได้จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรของแต่ละช่วงชั้นทั้งช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้มีการสอดแทรกจริยธรรมไว้ในทุกสาระการเรียนรู้ที่สอน โดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ดังนั้นความเสื่อมด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปัจจุบันนี้ ทั้งจากข่าวหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน ข่าวจากอินเทอร์เน็ต ข่าวจากโทรทัศน์ และจาก เคเบิลทีวี ต่าง ๆ ทำให้สังคม

ได้รับทราบความเปลี่ยนแปลง และการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ทั้งนี้ อาจเกิดมาจากสาเหตุ ตัวกระตุ้นภายนอกที่สังคมคาดไม่ถึง เช่น ภาพยนตร์ที่สร้างเพื่อฉายในโรง ภาพยนตร์ละครที่สร้างเพื่อฉายในโทรทัศน์ ที่มักเน้นการสร้างภาพในด้าน ความคิดไม่ดีต่อบุคคล ใกล้เคียงตัว การแต่งกายที่ไม่สุภาพ การนำแฟชั่นจากต่างประเทศ คำพูด ตลอดจนการมีพฤติกรรม แปลกๆ มานาเสนอ ซึ่งสังคมไทยในอดีตไม่เคยมี แต่ปัจจุบันกลับมีมากขึ้น จนเป็นที่น่าตกใจสำหรับ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้บริหารทั้งของภาครัฐและเอกชน นักบวชจากทุกศาสนาต่างหันมาให้ ความร่วมมือกัน ที่จะช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมสภาพจริยธรรมของนักเรียน

จากความสำคัญและความเป็นมาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น และจากประสบการณ์สอนของ ผู้วิจัยซึ่งได้ทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของ โรงเรียน มัธยมศึกษาของรัฐบาล พบว่าถึงแม้โรงเรียนจะมีนโยบายมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีจริยธรรม หากแต่ เมื่อมีนักเรียนจำนวนมากเข้ามาศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในลักษณะแบบหลากหลายแตกต่างกัน ทั้ง ความรู้ ฐานะ สภาพครอบครัว จึงก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนหลายรูปแบบ ทั้ง ในและนอกสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาระดับจริยธรรมนักเรียน โรงเรียน มัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำผลการ ศึกษาวิจัยในครั้งนี้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้บริหารและคณะครูทราบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

ปัญหาการวิจัย

1. ระดับจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมเป็นอย่างไร
2. ระดับจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางเพศ จำแนกเป็นเพศชายและหญิงต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ระดับจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางครอบครัว จำแนกเป็นครอบครัวอบอุ่นและแตกแยก ต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. ระดับจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายได้สูงและต่ำต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ใช้ประโยชน์ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางเพศ จำแนกเป็นเพศชายและหญิง
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางครอบครัว จำแนกเป็นครอบครัวอบอุ่นและแตกแยก
4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง จำแนกเป็นรายได้สูงและต่ำ
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางเพศ จำแนกเป็นเพศชายและหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางครอบครัว จำแนกเป็นครอบครัวอบอุ่นและแตกแยก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง จำแนกเป็นรายได้สูงและต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไปได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่จัดการเรียนการสอนแบบสหศึกษาและมีทั้งระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของ รัฐบาลที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 11 โรงเรียน 22,536 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างจาก นักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวน 11 โรงเรียน ๆ ละ 36 คน จำแนกเป็นชั้น ละ 6 คน ชาย 3 คน หญิง 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 396 คน ซึ่งสูงกว่าตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 40) และยอมรับได้

2. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาสภาพจริยธรรมตามแนวคิดทางจริยธรรมของโคล เบิร์ก (Kohlberg, 1976, p.42-98) 7 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 2.2 ด้านความซื่อสัตย์
- 2.3 ด้านความกตัญญูกตเวที
- 2.4 ด้านความกล้า
- 2.5 ด้านการมีวินัย
- 2.6 ด้านการตรงต่อเวลา
- 2.7 ด้านความสุภาพอ่อนน้อม

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 สถานภาพทางเพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 สถานภาพทางครอบครัว จำแนกเป็น

3.1.2.1 ครอบครัวอบอุ่น

3.1.2.2 แยกแยก

3.1.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง จำแนกเป็น

3.1.3.1 รายได้สูง

3.1.3.2 รายได้ต่ำ

**3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ สภาพจริยธรรมตามแนวคิดของ
โคลเบอร์ก (Kohlberg) 7 ด้าน ดังนี้**

3.2.1 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3.2.2 ด้านความซื่อสัตย์

3.2.3 ด้านความกตัญญูกตเวที

3.2.4 ด้านความกล้า

3.2.5 ด้านการมีวินัย

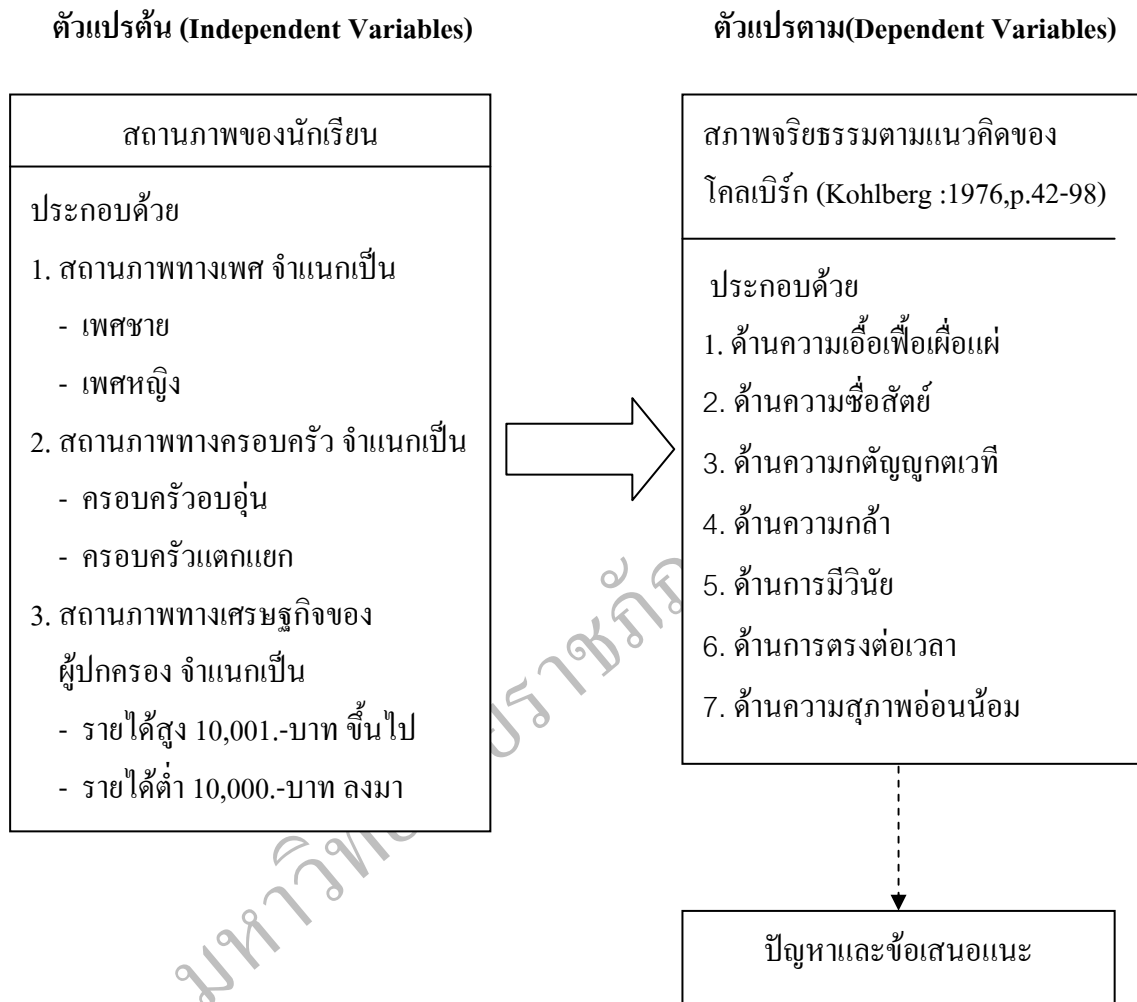
3.2.6 ด้านการตรงต่อเวลา

3.2.7 ด้านความสุภาพอ่อนน้อม

แสดงเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ภายในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เขต 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จังหวัดสมุทรปราการ ที่จัดการเรียนการสอนแบบสหศึกษา

โรงเรียนรัฐบาล หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย

สถานภาพนักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2551 ได้แก่

1. สถานภาพทางเพศ หมายถึง สถานภาพทางเพศของนักเรียน จำแนกเป็น

1.1 เพศชาย หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่เป็นเพศชาย

1.2 เพศหญิง หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่เป็นเพศหญิง

2. สถานภาพทางครอบครัว หมายถึง สภาพการอยู่ร่วมกันของสมาชิก ภายในครอบครัวของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย พ่อแม่และลูก จำแนกเป็น

2.1 ครอบครัวอบอุ่น หมายถึง บิดามารดาอยู่ด้วยกันของครอบครัว คือ พ่อแม่ลูก หรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิต แต่มีปู่ย่า ตายาย หรือญาติที่อยู่อาศัยอยู่กับนักเรียนอยู่

2.2 แยกแยก หมายถึง บิดามารดาเสียชีวิตทั้งคู่ หรือหย่าร้าง อาศัยอยู่กับผู้อื่นที่มีไม่ใช่คนในครอบครัวของนักเรียน

3. สถานภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพรายได้ของครอบครัว จำแนกเป็น

3.1 รายได้สูง หมายถึง รายได้ของครอบครัว ตั้งแต่ 10,001.-บาท ขึ้นไป

3.2 รายได้ต่ำ หมายถึง รายได้ของครอบครัว ตั้งแต่ 10,000.-บาท ลงมา

สภาพจริยธรรมของนักเรียน หมายถึง ระดับพฤติกรรมหรือสภาพการประพฤติปฏิบัติ อันถูกต้องดีงามทั้งทาง กาย วาจา ใจ ที่บุคคลเลือกประพฤติเพื่อก่อให้เกิดความถูกต้องดีงาม ความสงบสุขทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ตามแนวทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg) 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การเต็มใจช่วยเหลือครูและผู้อื่นด้วยความเต็มใจมีน้ำใจแบ่งปันทรัพย์สิน สิ่งของ ให้ความ ให้โอกาสแก่ผู้อื่นและมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งในด้านการช่วยเหลือ เงินทอง สิ่งของ การช่วยเหลือทางวาจา ความคิด กำลังกาย เช่น

1.1 นักเรียนมีน้ำใจช่วยงานคุณครูในเรื่องต่าง ๆ บ่อยครั้ง

1.2 นักเรียนบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบภัย

1.3 นักเรียนเคยช่วยจูงเด็กและผู้สูงอายุข้ามถนน

1.4 นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนทำงานกลุ่มด้วยความเต็มใจ

1.5 นักเรียนหยอดเงินใส่กล่องรับบริจาคให้แก่องค์กรต่าง ๆ

1.6 นักเรียนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและชักชวนเพื่อนให้ไปช่วยงานด้วย

1.7 นักเรียนมักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อาหาร ของใช้ให้กับเพื่อนๆ

1.8 นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนๆ ในเรื่องการเรียนและเรื่องความรู้อยู่เสมอ

1.9 นักเรียนมักเสียสละเวลาไปช่วยงานเพื่อนบ้านบ้าง

1.10 เมื่อนักเรียนทำงานบ้านที่ได้รับมอบหมายเสร็จแล้วยังมีน้ำใจไปช่วยงานอื่นๆ ของครอบครัว

2. ด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในลักษณะของการปฏิบัติที่ตรงต่อความเป็นจริง ไม่คดโกง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่พูดเท็จหรือพูดเกินความจริงไม่ลักขโมย ไม่หลอกลวงตัวเองและผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง กล่าวรับความจริงทั้งถูกและผิด ปฏิบัติตามคำพูดหรือข้อตกลงที่กำหนดไว้ เช่น

2.1 นักเรียนมักคืนเงินที่แม่ค้าทอนเงินเกินให้

2.2 นักเรียนจ่ายค่าโดยสารเสมอ แม้ว่าพนักงานจะลืมเก็บเงินก็ตาม

2.3 นักเรียนไม่ลอกการบ้านเพื่อน

2.4 นักเรียนไม่ทุจริตในการสอบ

2.5 นักเรียนบอกครูตามความจริงว่าเพื่อนคนใดบ้างที่ไม่ทำเวร

2.6 นักเรียนขออนุญาตก่อนหยิบของคุณครูและเพื่อนๆ

2.7 เมื่อนักเรียนทำผิดจะยอมรับผิดโดยดีโดยดี

2.8 ถ้านักเรียนเก็บของมีค่าได้นักเรียนจะคืนให้เจ้าของ

2.9 เมื่อครูสั่งให้อ่านหนังสือในใจนักเรียนจะปฏิบัติตาม

2.10 นักเรียนรับปากคุณครูว่าจะอยู่ช่วยงานหลังเลิกเรียน นักเรียนก็มาปฏิบัติตามที่รับปากไว้

3. ด้านความกตัญญูทวาที หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนถึงความสำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ หาโอกาสตอบแทนบุญคุณอย่างเต็มใจ โดยการเคารพเชื่อฟัง ช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระงาน ปฏิบัติตามคำแนะนำและการอบรมสั่งสอนของผู้มีพระคุณ เช่น

3.1 นักเรียนเคารพและเชื่อฟังพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่

3.2 นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่

3.3 นักเรียนไม่ประพฤติดนินทาในที่เสื่อมเสียเพราะคำนึงถึงชื่อเสียงของวงศ์สกุล

3.4 นักเรียนขยันเรียนเพื่อทำให้พ่อแม่มีความสุข

3.5 นักเรียนเต็มใจช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านหรือดูแลท่านเมื่อท่านเจ็บป่วยหรือดูแลท่านเมื่อท่านเจ็บป่วย

3.6 นักเรียนหาโอกาสตอบแทนผู้มีพระคุณเสมอ

3.7 นักเรียนเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์

3.8 นักเรียนช่วยเหลืองานของคุณครูเสมอ

3.9 นักเรียนช่วยทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

3.10 นักเรียนช่วยสร้างหรือรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

4. **ด้านความกล้า** หมายถึง การแสดงออกของนักเรียน กล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่ถูก และกล้าปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ถูก กล้ารับผิดชอบในสิ่งที่กระทำผิดพลาด เช่น

4.1 นักเรียนกล้าตักเตือนเพื่อนไม่ให้ทำผิด

4.2 นักเรียนบอกรุ่นน้องหรือรุ่นพี่ที่ทิ้งขยะลงพื้นให้เก็บลงถังขยะ

4.3 นักเรียนกล้าตักเตือนเพื่อนเมื่อพบว่าเพื่อนทำความผิด

4.4 เมื่อนักเรียนมีความเห็นไม่ตรงกับเพื่อนส่วนใหญ่ที่ทำงานกลุ่มร่วมกัน นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง

4.5 นักเรียนกล้าเป็นตัวแทนโรงเรียนในการไปแข่งขันทักษะวิชาการ

4.6 นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากที่ครูสอน

4.7 เมื่อเพื่อนชวนนักเรียนทำผิดกฎของโรงเรียน นักเรียนปฏิเสธโดยไม่กลัวว่าเพื่อนจะโกรธ

4.8 เมื่อเพื่อนชักชวนให้นักเรียนหนีเรียนนักเรียนมักจะปฏิเสธ

4.9 นักเรียนกล้าขอโทษเพื่อนทุกครั้งที่ทำผิด

4.10 เมื่อทำผิดนักเรียนยอมรับผิดโดยไม่ปิดความผิดไปให้ผู้อื่น

5. **ด้านการมีวินัย** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการควบคุมตนเองให้กระทำการและปฏิบัติตามให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของโรงเรียนในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม โดยมาโรงเรียนทันเวลา แต่งกายเรียบร้อยในสถานการณ์ต่าง ๆ มีสัมมาคารวะ มีมารยาทในการรับประทานอาหาร เช่น

5.1 นักเรียนมักปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอยู่เสมอ

5.2 นักเรียนมักเป็นคนแรกไปถึงก่อนเวลานัด

5.3 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องมีใครมาควบคุม

5.4 นักเรียนข้ามถนนโดยใช้สะพานลอยหรือทางม้าลาย

5.5 นักเรียนมักหงุดหงิดและไม่พอใจเมื่อเห็นใครทำอะไรไม่มีระเบียบวินัย

5.6 นักเรียนทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทุกครั้ง

5.7 นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเสมอ

5.8 นักเรียนแต่งกายดูระเบียบของโรงเรียนเสมอ

5.9 นักเรียนเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดห้องเรียนอย่างเป็นระเบียบ

5.10 นักเรียนรับประทานอาหารในที่ที่โรงเรียนจัดให้

6. **ด้านการตรงต่อเวลา** หมายถึง การแสดงออกของนักเรียน ในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ตรงต่อเวลาที่กำหนดหรือนัดหมาย รู้จักแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมทั้งที่บ้านและนอกบ้านได้เหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น

- 6.1 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาทุกครั้ง
- 6.2 นักเรียนส่งการบ้านตามกำหนดแม้ว่าคุณครูจะไม่ตรวจงานทันทีก็ตาม
- 6.3 นักเรียนมาทันเวลานัดหมายทุกครั้ง
- 6.4 นักเรียนมาเข้าห้องเรียนก่อนหรือทันเวลาสัญญาณเข้าห้องเรียนเหมือนเดิม
- 6.5 ใคร ๆ มักบอกว่านักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา
- 6.6 นักเรียนคืนหนังสือของห้องสมุดทันตามกำหนดเสมอ
- 6.7 เมื่อนักเรียนตั้งใจจะทำอะไรใน เวลาใดแล้ว มักทำได้ตามที่กำหนดไว้เสมอ
- 6.8 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนตรงเวลาสม่ำเสมอ
- 6.9 นักเรียนทำงานบ้านตามเวลาที่ผู้ปกครองมอบหมาย โดยไม่ต้องให้ผู้ปกครอง

มาควบคุมดูแล

- 6.10 นักเรียนกลับบ้านตรงตามเวลาที่ผู้ปกครองกำหนดเสมอ

7. **ด้านความสุภาพอ่อนน้อม** หมายถึง ความประพฤติที่เรียบร้อย สุภาพอ่อนน้อม พุดจาไพเราะอ่อนหวานและถ่อมตน มีสัมมาคารวะต่อบุคคลที่ควรเคารพ สงบเสงี่ยมเจียมตัว รู้จักผิดถูก รู้จักการขอโทษเมื่อกระทำผิด รู้จักการขออนุญาตและขอบคุณเมื่อจะใช้สิ่งของหรือได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เช่น

- 7.1 นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความสุภาพอ่อนน้อมอยู่เสมอ
- 7.2 นักเรียนพุดจาโดยใช้คำที่สุภาพอยู่เสมอ
- 7.3 นักเรียนปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนาเสมอ
- 7.4 นักเรียนแสดงความเคารพต่อพระภิกษุผู้อาวุโสเป็นปกตินิสัย
- 7.5 เมื่อนักเรียนพบพ่อแม่ของเพื่อนจะทำความเคารพและพุดจาด้วยความสุภาพ
- 7.6 นักเรียนสงบเสงี่ยม เจียมตัวไม่พุดจาเพื่อเจ้อ เมื่ออยู่ในสถานที่ประชุม
- 7.7 เมื่อพบคุณครูอยู่ภายนอกโรงเรียนและนักเรียนไม่ได้อยู่ในชุดเครื่องแบบ

นักเรียน นักเรียนจะเข้าไปทำความเคารพ

- 7.8 นักเรียนมักกล่าวคำขอโทษเมื่อทำสิ่งใดผิดพลาดไป
- 7.9 นักเรียนมักจะขออนุญาตก่อนทุกครั้งที่จะใช้สิ่งของของผู้อื่น
- 7.10 นักเรียนมักกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” เมื่อได้รับความช่วยเหลือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบระดับจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม
2. ได้ทราบความแตกต่างของระดับจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางเพศของนักเรียนจำแนกเป็นเพศชายและหญิง
3. ได้ทราบความแตกต่างของระดับจริยธรรม ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางครอบครัวของนักเรียนจำแนกเป็นครอบครัวอบอุ่น และแตกแยก
4. ได้ทราบความแตกต่างของระดับจริยธรรม ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของนักเรียนจำแนกเป็นรายได้สูง และต่ำ
5. ได้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะ ของนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
6. ได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางนโยบาย และวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะยาวในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่นักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
7. ได้นำผลการวิจัยไปใช้ขยายผลการวิจัยจริยธรรมในทางการศึกษาต่อไป